

[Lasse Budtz]

det til at forstå. Men det er socialdemokratiets opfattelse, at netop på grund af situationen, netop som følge af den internationale udvikling, må vi også herhjemme beskæftige os med nedrustningsmulighederne, og derfor hilser vi faktisk denne debat velkommen.

Den uhyre vanskelige vej til nedrustning går imidlertid først og fremmest via en bedre international forståelse, et bedre forhold mellem de to supermagter, så sandt som nedrustningen ingen reelle muligheder har, hvis supermagterne ikke går i spidsen. Afhængigheden af supermagternes vilje til og forståelse for nedrustningens muligheder skal dog selvfølgelig ikke hindre de mellemstore og de små nationer i at puffe til udviklingen. Det kan vi gøre alene, også med vor begrænsede indflydelse, eller som deltager i grupper af lande, og vi kan gøre det bedst, hvis der i landene er en folkelig opbakning bag nedrustningskravet. Men at nedruste isoleret, f. eks. ved at Danmark nedlagde våbnene og meldte sig ud af NATO, ville skærpe spændingen og derved skade nedrustningen, og det er det modsatte, vi gerne vil opnå.

Nedrustningen må finde sted på en sådan måde, at de enkelte nationer bevarer deres sikkerhed, og det betyder, at nedrustningen må gennemføres samtidig, gensidigt og parallelt. Men en samtidig, gensidig og parallel nedrustning er helt afhængig af, selvfølgelig, at parterne, supermagterne og blokkene, kan tale sammen, kan kontrollere hinanden ved hjælp af et verifikationsystem og kan opbygge tillidskabende virksomhed, f. eks. give hinanden oplysninger om troppeforskydninger, militærmanøvrer og den slags ting.

En del af alt dette er omfattet af Helsingfors Slutakten, som regeringen og socialdemokratiet selvfølgelig helhjertet har tilsluttet sig. Det er derfor efter socialdemokratiets opfattelse overordentlig vigtigt, at den anden opfølgingskonference til fremme af efterlevelse af Helsingfors Slutakten afholdes som planlagt i Madrid i slutningen af året. Her må vi prøve at medvirke til, at konfrontationerne afværges. Hvis det ikke sker, øges den internationale spænding, og selv små fremskridt på nedrustningsområdet hindres.

Den skepsis, man ofte hører udtalt vedrørende nedrustningsmuligheder netop nu, er naturligvis ikke ubegrundet. NATO har taget en principbeslutning om en forøgelse af forsvarsbudgetterne på 3 pct. pr. år – en vedta-

gelse, Danmark ikke har mulighed for at efterleve – men denne beslutning må ses i perspektivet af, at Sovjetunionen fortsætter udbygningen af sit forsvar og øgningen af sit forsvarsbudget, selv om det går langsommere i de mindre østblokstater. Det er naturligvis heller ikke fremmede for udviklingen, tør det nok antydes, at Sovjet angiveligt fortsætter opstillingen af SS-20-raketterne – en mellemdistancerakettype, som den vestlige alliance vitterlig endnu ikke råder over.

NATO's beslutning om at opstille et svar på SS-20-raketterne er taget, men beslutningen er rigtignok ledsaget – det vil jeg gerne fremhæve på grund af hr. Gert Petersens udtalelser – af et tilbud om øjeblikkelige forhandlinger om reduktioner i antallet af disse raketter på begge sider, således at man dog i hvert tilfælde kan sætte loft over udviklingen. Det er trist at konstatere, som udenrigsministeren også har gjort det, at Sovjet indtil dato helt har negligeret forhandlingstilbudet, som ellers burde være i begge parter oplagte sikkerhedspolitiske, økonomiske og sociale interesse.

Da der bl. a. fra dansk side fremkom forslag om, at Vesten skulle tøve en kende med beslutningen om opstillingen af de vestlige mellemdistanceraketter, som alligevel ikke kan være på plads før i 1983, kom der overhovedet ingen reaktioner fra sovjetisk side. Jeg vil egentlig gerne i denne forbindelse minde om, at præsident Carter dog trods alt afstod fra at starte produktionen af de såkaldte neutronbomber på et tidligere tidspunkt. Det var faktisk et amerikansk forsøg på at medvirke til at stoppe våbenkapløbet.

SALT II-aftalen er som bekendt, som hr. Gert Petersen med styrke fremhævede, ikke gennemført, fordi den ikke er ratificeret af det amerikanske senat. Der skal ikke være tvivl om, at det er socialdemokratiets opfattelse, at en hurtig ratificering ville gavne det internationale klima – også fordi der i forvejen findes kernevåben nok til at dræbe os alle sammen et eller andet sted mellem 30 og 50 gange, og så vidt jeg ved, kan vi kun dø én gang.

Situationen er i dag ganske enkelt den, som Danmark også har fremhævet ved de officielle nedrustningsforhandlinger ved flere lejligheder, bl. a. i FN, at et militært sammenstød mellem supermagterne vil betyde enden på civilisationen. Det er nødvendigt –